

Předmluva

Bude se v Řecku zase platit drachmou, nebo dokonce v Německu německou markou, až budete držet v rukou tuto knížечku? Nebo se takovýmto pochmurným scénářům zasmějete, protože krize bude už dávno překonána a politická Evropa z ní vyšla posílena? To, že si takovéto otázky vůbec klademe, že se takto brouzdáme mlhou nejistoty, vypovídá hodně o prchavém stavu Evropy a o riziku, které hrozí, chceme-li ho pochopit.

Každý to ví, ale vyslovit to znamená porušit tabu: Evropa se stala německou. Nikdo to nezamýšlel, ale vzhledem k možnému zhroucení eura se ekonomická moc Německa nechtěně dostala do pozice rozhodující evropské politické velmoci. Anglický historik Timothy Garton Ash k tomu v únoru 2012 napsal:

V roce 1953 pronesl Thomas Mann v Hamburku proslov před studenty, v němž je zapřísahal, aby neusilovali o „německou Evropu“, ale o „evropské Německo“. Tato věta byla nesčetněkrát opakována ve dnech znovusjednocení. Dnes však zažíváme změnu, kterou předvídal jen málokdo: evropské Německo v německé Evropě.¹

Jak se to mohlo stát? Jaké jsou důsledky? Jaké vyhlídky hrozí a jaké lákají? To jsou otázky, o nichž budu v tomto eseji uvažovat.

---

¹ Garton Ash, T., Allein kriegen sie es nicht hin. In die Führung Europas hat sich Deutschland nicht gedrängt, es ist auch schlecht darauf vorbereitet. *Der Spiegel* z 13. února 2012, s. 24 n., dostupné z: <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-83977208.html>; [cit.: srpen 2012].

Veřejná debata je dnes téměř výlučně určována z pohledu ekonomie, což se jeví jako lehce absurdní, když si připomeneme, jak krize překvapila samy ekonomy. Problém spočívá v tom, že ekonomický pohled přehlíží, že jde nejen o krizi hospodářství (a hospodářského myšlení), nýbrž zejména o krizi společnosti a politična – a převládajícího chápání společnosti a politiky. Není tomu tedy tak, že bych se pohyboval na neznámém terénu ekonomie, nýbrž ekonomie zapoměla na společnost, o níž pojednává.

V tomto eseji mám v úmyslu navrhnout novou interpretaci krize. Chtěl bych se pokusit jít k jádru zpráv, které dennodenně vidáme v televizi nebo čteme na titulních stranách novin, a hledat jejich vzájemné souvislosti. Způsob čtení, který nabízím, vychází z referenčního rámce mé teorie rizikové společnosti. Tento pohled na modernu, jež se vymkla kontrole, tak jak jsem jej podal ve svých knihách věnovaných tomuto tématu, nyní rozvinu vzhledem ke krizi Evropy a eura.

Máme-li krizi překonat, potřebujeme podle všeobecného názoru více Evropy. Toto „více“ Evropy se však setkává se stále menším souhlasem ve společnostech členských států. Je za těchto předpokladů vůbec myslitelné, že dojde k završení politické unie? Je myslitelná společná daňová, hospodářská a sociální politika? Nebo snad rozhodující otázka, otázka evropské společnosti, v průběhu politického sjednocení už dávno vybledla, a účet je tudíž vystaven bez suveréna, tj. občanů?

Put society back in! Nezapomínejte na společnost! Cílem tohoto eseje je ukázat, k jakým přesunům moci ve finanční krizi dochází, a nastínit novou mocenskou krajinu Evropy.

*Ulrich Beck
srpen 2012*